EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 10 02
COM(2026) 542 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Skolinimosi, skolos valdymo ir susijusių skolinimo operacijų įgyvendinimo pusmečio ataskaita pagal Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2023)8010 13 straipsnį

2026 m. sausio 1 d. – 2026 m. birželio 30 d.

Turinys

1. Santrauka 3
2. Įvadas 4
3. Skolinimosi operacijų įgyvendinimas 2026 m. pirmąjį pusmetį 4
4. Finansavimo išlaidos ir likvidumo valdymo išlaidos 9
5. Emisijų perspektyvos 2026 m. antrąjį pusmetį 11

PER 2026 M. PIRMĄJĮ PUSMETĮ PRITRAUKTAS FINANSAVIMAS

ES obligacijos – 99,5 mlrd EUR

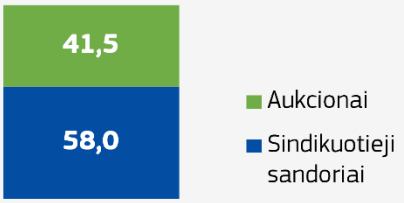

ES vekseliai, neapmokėti 2026 06 30

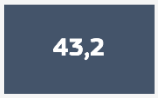

PASISKOLINTŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMAS PER 2026 M. PIRMĄJĮ PUSMETĮ

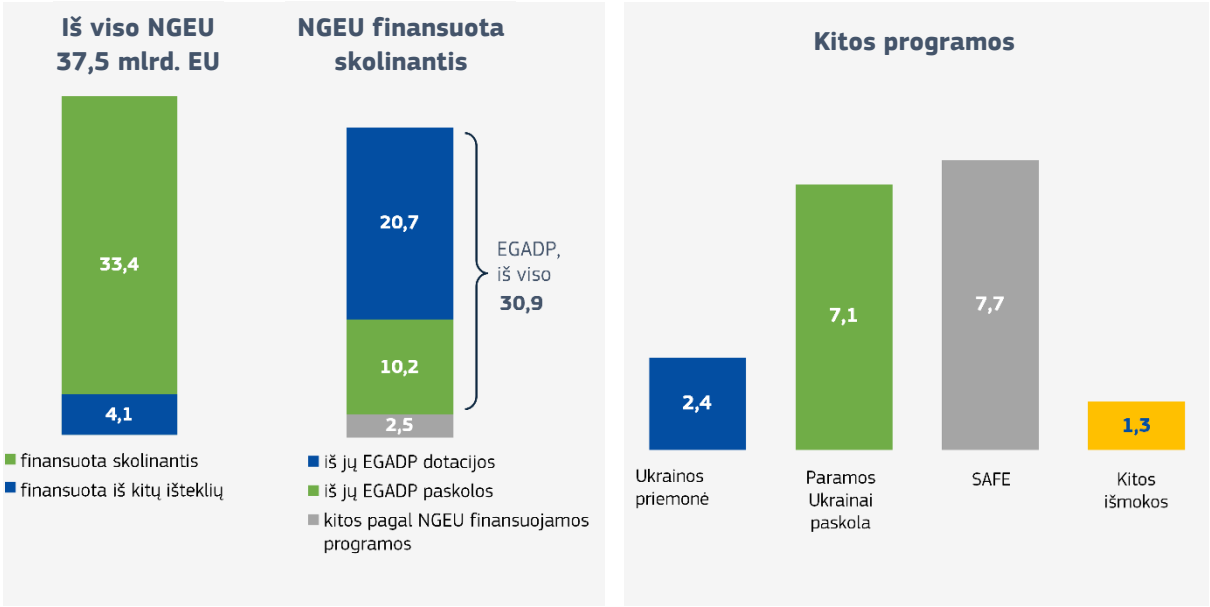

Visos sumos nurodytos milijardais eurų.

NEAPMOKĖTOS ES OBLIGACIJOS

2026 m. birželio 30 d.

Iš viso 793,6 mlrd. EUR

128,4 mlrd. EUR – kompensacinis finansavimas

581,0 mlrd. EUR – įprastos ES obligacijos

84,3 mlrd. EUR – „NextGenerationEU“ žaliosios obligacijos

* Tai apima obligacijas, perkeltas taikant vieningą finansavimo metodą rinkos verte atlikus išankstinį grąžinimą pagal EFSM.

DOTACIJOS IR NEGRĄŽINTOS PASKOLOS, FINANSUOTOS SKOLINANTIS

2026 m. birželio 30 d.

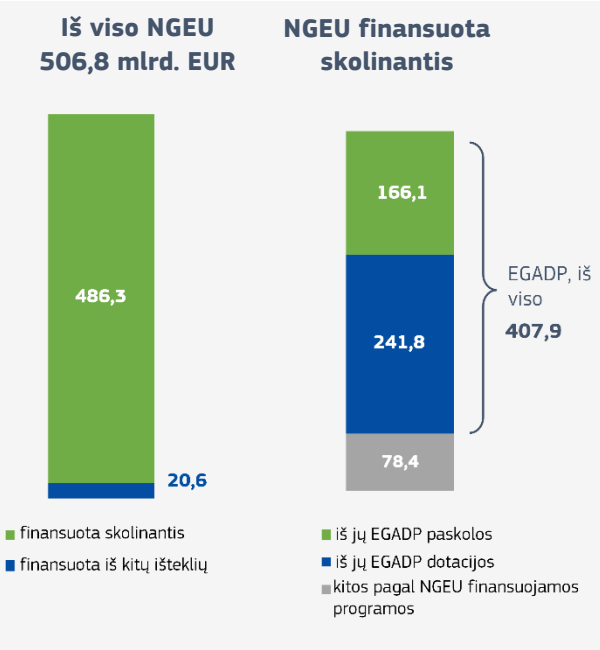

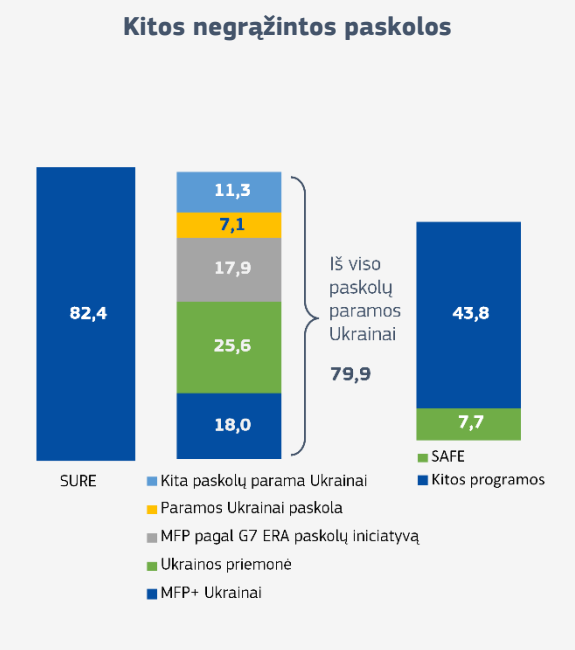

Visos sumos nurodytos

2026 m. pirmasis pusmetis. PAGRINDINIAI FAKTAI

- Šeši sindikuotieji sandoriai ir šeši aukcionai, kurių metu buvo pritraukta 99,5 mlrd. EUR, o vidutinis terminas – maždaug 11,5 metų.
- Surinktos lėšos buvo panaudotos šioms išmokoms:
  - priemonei „NextGenerationEU“ (NGEU) – 33,4 mlrd. EUR;
  - paramai Ukrainai: 2,4 mlrd. EUR pagal Ukrainos priemonę ir 7,1 mlrd. EUR pagal naują paramos Ukrainai paskolą;
  - Europos saugumo veiksmų priemonei (SAFE) – 7,7 mlrd. EUR;
  - Makrofinansinei paramai (MFP) Egiptui – 1 mlrd. EUR;
  - Moldovos reformų ir ekonomikos augimo priemonei – 173,2 mln. EUR;
  - Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonei – 128,9 mln. EUR;
- ES vidutinės finansavimo išlaidos[1] išliko stabilios, o įvairių programų finansavimo išlaidos buvo tokios:
  - priemonės „NextGenerationEU“ – 3,32 % 2026 m. pirmąjį pusmetį, palyginti su 3,34 % 2025 m. antrąjį pusmetį;
  - priemonės SAFE – 3,40 % 2026 m. pirmąjį pusmetį;
  - Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonės – 2,72 %, palyginti su 2,83 % 2025 m. antrąjį pusmetį.
  - Kitoms programoms (nenurodant laikotarpių):
    - 2,79 % – Ukrainos priemonei,
    - 3,39 % – paramos Ukrainai paskolai,
    - 2,84 % – Moldovos reformų ir ekonomikos augimo priemonei,
    - 3,12 % – MFP paskolos Egiptui 2026 m. daliai.

[1] Pagal išlaidų paskirstymo metodiką, nustatytą Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2024/1974.

1. Santrauka

Kaip ir ankstesniais metais, 2025 m. gruodžio mėn. Komisija pateikė 2026 m. pirmojo pusmečio finansavimo planą. Atsižvelgdama į numatomas išmokas pagal programas (NGEU, SAFE ir kitas programas), dėl kurių buvo susitarta, kai planas buvo paskelbtas, Komisija paskelbė finansavimo tikslą – 2026 m. pirmąjį pusmetį išleisti iki 90 mlrd. EUR vertės obligacijų. 2026 m. balandžio 29 d., priėmus atitinkamus teisės aktus dėl naujos paramos Ukrainai paskolos 2026–2027 m. laikotarpiu, Komisija padidino savo 2026 m. pirmojo pusmečio ES obligacijų finansavimo tikslą 10 mlrd. EUR iki iš viso 100 mlrd. EUR.

Laikydamasi šio finansavimo tikslo, 2026 m. pirmąjį pusmetį ES per šešis sindikuotuosius sandorius ir šešis aukcionus sutelkė 99,5 mlrd. EUR ilgalaikio finansavimo lėšų. 5,8 mlrd. EUR iš šios sumos buvo pritraukta naudojant priemonės „NextGenerationEU“ žaliąsias obligacijas. 2026 m. birželio mėn. pabaigoje ES turėjo 793,6 mlrd. EUR vertės neapmokėtų ES obligacijų, iš jų 84,3 mlrd. EUR sudarė priemonės „NextGenerationEU“ žaliosios obligacijos.

2026 m. pirmąjį pusmetį ES išleistos obligacijos ir toliau buvo labai paklausios tarp investuotojų, nepaisant tebesitęsiančio rinkos nepastovumo. Pasinaudodama ES pajamingumo kreivės privalumais, Komisija pradėjo įkainoti kai kurias savo sindikuotąsias emisijas pagal esamą ES obligacijų, o ne apsikeitimo sandorių kreivę. Šis metodas – juo gali naudotis tik emitentai, kurių antrinė rinka, taigi ir pajamingumo kreivė, gili ir likvidi, – padėjo sumažinti kainodaros riziką dalyvaujantiems investuotojams itin didelio rinkų nepastovumo sąlygomis ir užtikrino platų taikymą įvairiose investuotojų kategorijose. Tuo pat metu ES obligacijų pajamingumas iš esmės nepakito, palyginti su dauguma Europos vyriausybių obligacijų (EVO). Vidutinės ES finansavimo išlaidos išliko stabilios ir sudarė 3,32 %, palyginti su 3,34 % 2025 m. antrąjį pusmetį.

Be to, atsižvelgdama į numatomus didelius išmokų pagal programą „NextGenerationEU“ poreikius 2026 m. pabaigoje, kai sueis galutinis terminas, iki kurio ES valstybės narės turi pateikti mokėjimo prašymus, Komisija padidino 2026 m. birželio mėn. pabaigoje neapmokėtų ES vekselių sumą iki 43,2 mlrd. EUR (nuo 36,8 mlrd. EUR 2025 m. gruodžio 31 d.). Šis papildomas trumpalaikis finansavimas suteikia Komisijai daugiau lankstumo išmokėti lėšas pagal vis įvairesnes politikos programas, finansuojamas kapitalo rinkos operacijomis, kartu remiant stabilų ES obligacijų emisijų modelį.

33,4 mlrd. EUR skolinimosi pajamų buvo išmokėta priemonės „NextGenerationEU“ investicijoms ir reformoms įgyvendinti. Ukraina iš viso gavo 9,5 mlrd. EUR pagal Ukrainos priemonę ir naująją paramos Ukrainai paskolą. Buvo išmokėtos pirmosios išmokos pagal programą SAFE – Lenkija, Kipras bei Lietuva iš viso gavo 7,7 mlrd. EUR išankstinio finansavimo. Pasiskolintos lėšos taip pat buvo panaudotos 1 mlrd. EUR paskolai pagal Egiptui skirtą MFP programą, 173,2 mln. EUR – paskolai pagal Moldovos reformų ir ekonomikos augimo priemonę ir 128,9 mln. EUR – paskoloms Albanijai, Kosovui, Juodkalnijai ir Šiaurės Makedonijai pagal Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonę finansuoti.

2026 m. pirmąjį pusmetį šešios valstybės narės iš viso grąžino 8 mlrd. EUR SURE (paramos nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti) paskolų. Iš 98,4 mlrd. EUR, išmokėtų pagal šią programą, 82,4 mlrd. EUR vis dar negrąžinta. Kalbant apie MFP paskolą, kurią ES suteikė Ukrainai pagal G7 Ypatingųjų pajamų naudojimo paskoloms Ukrainai spartinimo iniciatyvą, 168,7 mln. EUR dalis buvo grąžinta naudojant pajamas iš imobilizuoto Rusijos valstybės turto. 17,9 mlrd. EUR vis dar negrąžinta.

2026 m. pirmąjį pusmetį likvidumo atsargos padidėjo iki 121,8 mlrd. EUR (palyginti su 65,2 mlrd. EUR 2025 m. gruodžio mėn.). Šį laikiną grynųjų pinigų likučių susikaupimą lemia didelė išmokų pagal įvairias programas (visų pirma pagal NGEU programą) suma, kurią numatoma išmokėti 2026 m. antrąjį pusmetį, ir poreikis Komisijai sutelkti išteklius laikantis subalansuoto ir nuspėjamo per metus sudarytų sandorių kalendoriaus. Subalansuotas ir nuspėjamas sandorių kalendorius

leidžia Komisijai laiku patenkinti išmokų poreikius ir kartu pasiekti palankiausių finansavimo sąlygų. Komisija toliau aktyviai valdė grynųjų pinigų likučius, siekdama kuo labiau sumažinti šių atsargų išlaidas, ir taip 108 mln. EUR sumažino metines išlaidas, todėl 2026 m. sausio–birželio mėn. likvidumo valdymo išlaidos sudarė apie 435 mln. EUR.

2026 m. birželio 23 d. Komisija paskelbė savo 2026 m. antrojo pusmečio finansavimo planą. Siekdama patenkinti didelius išmokų ir refinansavimo poreikius (33 mlrd. EUR refinansavimo 2026 m.), Komisija planuoja 2026 m. antrąjį pusmetį išleisti 80 mlrd. EUR vertės ES obligacijas, kurias papildys didesnis trumpalaikis finansavimas. Ši suma suderinta su Komisijos orientaciniu 180 mlrd. EUR tikslu visiems 2026 m., kuris jau buvo paskelbtas metų pradžioje. Tai yra didžiausia metinė tikslinė apimtis, kurią Komisija iki šiol turi pasiekti (20 mlrd. EUR didesnė nei 2025 m.).

2. Įvadas

Šioje pusmečio ataskaitoje[2] apžvelgiamas skolinimosi operacijų įgyvendinimas nuo 2026 m. sausio 1 d. – birželio 30 d. Ataskaitoje taip pat pateikiamos ES obligacijų emisijų perspektyvos 2026 m. antrąjį pusmetį. Joje nevertinama, kaip naudojamos ES obligacijų emisijų pajamos, nenagrinėtos ir žaliosios išlaidos, nes šios temos aptariamos atskirose ataskaitose, rengiamose pagal kiekvienai priemonei skirtus reglamentus[3].

Atsižvelgiant į 2023 m. birželio mėn. Europos Audito Rūmų rekomendaciją[4], šios ataskaitos priede pateikiami rodikliai, skirti stebėti, kaip įgyvendinama visa apimanti skolos valdymo strategija, padedanti[5] Komisijai taikyti vieningą finansavimo metodą[6].

3. Skolinimosi operacijų įgyvendinimas 2026 m. pirmąjį pusmetį

Tolesniuose skirsniuose pateikiami pagrindiniai Komisijos skolinimosi ir skolinimo operacijų 2026 m. pirmąjį pusmetį aspektai.

---

[2] Parengta pagal Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2023)8010 13 straipsnį dėl skolinimosi ir skolos valdymo operacijų vieningo finansavimo metodo įgyvendinimo tvarkos.

[3] Žr., pavyzdžiui, metines Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir makrofinansinės pagalbos ataskaitas ir priemonės „NextGenerationEU“ žaliųjų obligacijų paskirstymo ir poveikio ataskaitą.

[4] Specialioji ataskaita 16/2023 „NGEU skolos valdymas Komisijoje“ ir Komisijos atsakymai.

[5] Visa apimanti skolos valdymo strategija yra aprašyta ES skolinimosi ir skolinimo operacijų įgyvendinimo pusmečio ataskaitoje (2023 m. sausio 1 d. – birželio 30 d.).

[6] Visoms programoms, vykdytoms iki priemonės „NextGenerationEU“, Komisija taikė kompensacinio finansavimo metodą, išleisdama obligacijas ir pervesdama pajamas tiesiogiai paramą gaunančioms šalims tomis pačiomis sąlygomis (t. y. su tokia pačia palūkanų norma ir išpirkimo terminu), kokiomis jos buvo gautos. Kai 2021 m. Komisija parengė priemonę NGEU, ji priėmė diversifikuotą finansavimo strategiją, tokią, kokią naudoja didžiausi euro zonos valstybės skolos vertybinių popierių emitentai, naudodama įvairias finansavimo priemones (ES obligacijas ir ES vekselius) ir finansavimo metodus (sindikuotuosius sandorius ir aukcionus) ilgalaikiams ir trumpalaikiams finansavimo poreikiams patenkinti. 2022 m. gruodžio mėn. Parlamentas ir Taryba iš dalies pakeitė Finansinio reglamento 220a straipsnį, kad Komisija galėtų išplėsti diversifikuotą finansavimo strategiją įtraukdama kitas ES skolinimosi programas ir taip sukurdama vieningą finansavimo metodą visoms ES skolinimosi ir skolinimo programoms, pagal kurias ES leidžia vieno pavadinimo ES obligacijas, o ne skirtingai pagal atskiras programas, kaip antai „NextGenerationEU“, SURE ir MFP, pavadintas obligacijas.

FINANSAVIMO OPERACIJŲ VYKDYMAS 2026 M. PIRMĄJĮ PUSMETĮ

2026 m. pirmąjį pusmetį Komisija iš ES obligacijų[7], įskaitant 5,8 mlrd. EUR už „NextGenerationEU“ žaliąsias obligacijas, iš viso pritraukė 99,5 mlrd. EUR. Vidutinis jų išpirkimo terminas yra maždaug 11,5 metų, t. y. panašus į vidutinį išpirkimo terminą, susijusi su 2025 m. antrąjį pusmetį pritrauktomis finansavimo lėšomis.

Komisija naudojo šešis sindikuotuosius sandorius (58 % pritrauktos sumos) ir šešis aukcionus (42 % pritrauktos sumos). ES obligacijos buvo išleistos pagal nusistovėjusią mėnesinių sindikuotųjų sandorių ir aukcionų praktiką. Dėl susijusių nekonkurencingų aukcionų pasiūlymų padidėjo aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų kiekis, todėl aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų dalis, palyginti su ankstesniais metais, išliko stabili, o bendra emisijos apimtis padidėjo. Pasirenkant išpirkimo terminus buvo atsižvelgta į rinkos likvidumo sąlygas ir kartu užtikrintas reguliarus dalyvavimas rinkoje, taip remiant ES kreivės likvidumą.

Komisija toliau naudojo esamas linijas kartu reguliariai kurdama naujas ir taip stiprindama ES obligacijų kreivės likvidumą. 2026 m. pirmąjį pusmetį išleistos naujos 3, 7, 10 ir 20 metų linijos, o 2026 m. pirmojo pusmečio pabaigoje vidutinė vienos ES obligacijos neapmokėta suma siekė apie 17 mlrd. EUR.

1 diagrama. Pagal vieningą finansavimo metodą išleistų ES obligacijų sumos (mlrd. EUR)

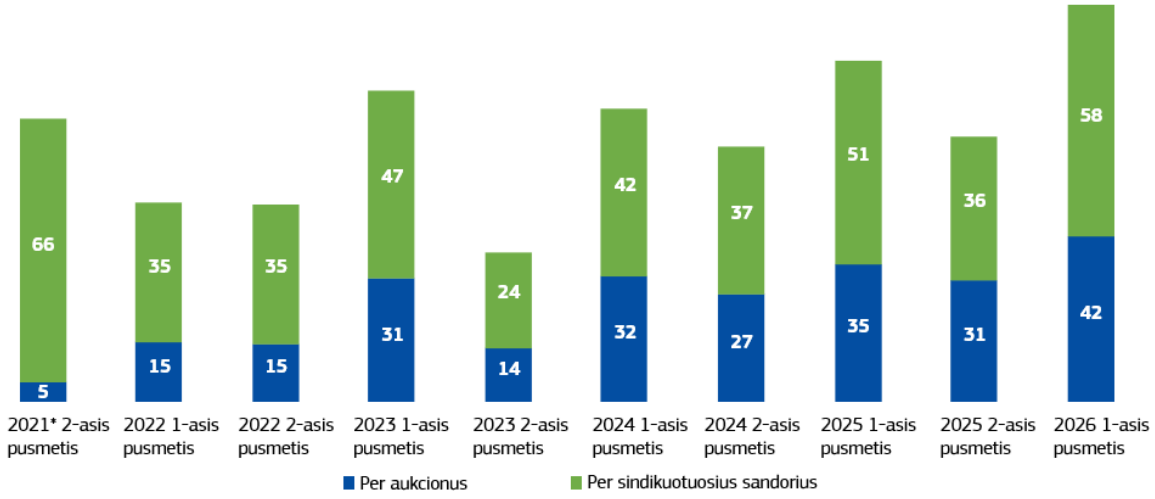

* Pirmieji du „NextGenerationEU“ sandoriai įvykdyti 2021 m. birželio mėn., tačiau jie buvo įtraukti į 2021 m. antrojo pusmečio duomenis, nes buvo to paties finansavimo plano dalis kaip ir 2021 m. antrąjį pusmetį įvykdyti sandoriai.

Visos sumos nurodytos milijardais eurų.

2026 m. pirmąjį pusmetį Komisija taip pat pradėjo įkainoti pasirinktas savo sindikuotųjų sandorių dalis pagal jų pelningumo kreivę (o ne apsikeitimo sandorius): pagal šį įkainojimo metodą buvo įkainotos keturios iš šešių sindikuotųjų sandorių dalių. Šiuo metodu mažinamas kainų svyravimas vykdymo metu; metodas jau buvo teigiamai įvertintas jį pradėjus taikyti 2026 m. kovo mėn. Jis daro įtaką dideliam ES obligacijų kreivės likvidumui ir toliau derina Komisijos kainodaros praktiką su valstybės skolos vertybinių popierių emitentų kainodaros praktika.

[7] Kaip ir ankstesniais pusmečiais, skirtumą, palyginti su finansavimo plano tikslu (2026 m. pirmąjį pusmetį – 100 mlrd. EUR), lemia tai, kad Komisija nepakankamai paskirsto galutines sumas, surinktas per obligacijų aukcionus, kad, atsižvelgiant į vyraujančius pasiūlymus, būtų užtikrintos patraukliausios finansavimo sąlygos tuose sandoriuose.

2026 m. birželio 30 d. bendra negrąžinta ES skola buvo 836,8 mlrd. EUR. Neapmokėtų ES obligacijų suma iš viso sudarė 793,6 mlrd. EUR, iš jų 665,2 mlrd. EUR vertės obligacijų išleista pagal vieningą finansavimo metodą. Bendra neapmokėtų priemonės „NextGenerationEU“ žaliųjų obligacijų vertė buvo 84,3 mlrd. EUR.

Be to, ilgalaikį finansavimą toliau papildė didesnis trumpalaikis finansavimas naudojant ES vekselius, nes Komisija toliau didino reikiamą likvidumą, kad patenkintų didelius 2026 m. antrojo pusmečio išmokų poreikius pagal programą „NextGenerationEU“ (kai sueis galutinis terminas, iki kurio ES valstybės narės turi pateikti mokėjimo prašymus), taip pat pagal kitas programas, pavyzdžiui, SAFE ir paramos Ukrainai paskolą. Dėl to, 2026 m. birželio mėn. pabaigoje ES skola, kurią sudarė neapmokėti ES vekseliai, siekė 43,2 mlrd. EUR.

IŠMOKOS

Per 2026 m. pirmąjį pusmetį Komisija visoms politikos sritims kartu išmokėjo 51,9 mlrd. EUR. 33,4 mlrd. EUR buvo skirta priemonei „NextGenerationEU“, iš jų 30,9 mlrd. EUR buvo panaudota valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams pagal (Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę) EGADP finansuoti. Iš šios sumos 20,7 mlrd. EUR buvo išmokėta dotacijų forma 19 valstybių narių, o 10,2 mlrd. EUR – paskolų šešioms valstybėms narėms forma. EGADP lėšos buvo išmokėtos vidutiniškai per septynias darbo dienas. Likusi 2,5 mlrd. EUR suma buvo panaudota „NextGenerationEU“ remiamoms ES valdomoms programoms[8] finansuoti[9].

2026 m. pirmąjį pusmetį buvo išmokėtos pirmosios išmokos pagal naująją programą SAFE. Lenkija, Kipras bei Lietuva iš viso gavo 7,7 mlrd. EUR išankstinio finansavimo.

Komisija taip pat išmokėjo 9,5 mlrd. EUR paskolų Ukrainai, iš jų 2,4 mlrd. EUR – pagal Ukrainos priemonę, o 7,1 mlrd. EUR – pagal naująją paramos Ukrainai paskolą.

Per 2026 m. pirmąjį pusmetį ES obligacijų emisijomis taip pat finansuota 1 mlrd. EUR MFP paskola Egiptui, 173,2 mln. EUR paskola pagal Moldovos reformų ir ekonomikos augimo priemonę ir 128,9 mln. EUR paskolų Albanijai, Kosovui, Juodkalnijai, Šiaurės Makedonijai ir Serbijai pagal Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonę.

PARAMOS GRĄŽINIMAS

2026 m. pirmąjį pusmetį šešios valstybės narės iš viso grąžino 8 mlrd. EUR pagal programą SURE. 82,4 mlrd. EUR dar negrąžinta, o paskutines lėšas numatyta grąžinti 2050 m.

Pirmą kartą pajamos iš imobilizuoto Rusijos valstybės įšaldyto turto buvo panaudotos daliai MFP paskolos, kurią ES suteikė Ukrainai pagal G7 iniciatyvą dėl EMTE, grąžinti. 168,7 mln. EUR buvo panaudota išankstiniam grąžinimui, o likusi pajamų dalis, susijusi su ES tenkančia ypatingųjų pajamų paskolos iniciatyvos dalimi, buvo panaudota metinėms skolos tvarkymo išlaidoms padengti ir laikinai likvidumo atsargai suteikti.

[8] Tai Europos strateginių technologijų platforma (STEP), programa „Europos horizontas“, „InvestEU“ fondas, iniciatyva „REACT-EU“, Sąjungos civilinės saugos mechanizmas (rezervas „rescEU“), Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Teisingos pertvarkos fondas.

[9] Nuo 2021 m. vidurio Komisija pasiskolino 486,3 mlrd. EUR priemonei „NextGenerationEU“ finansuoti. Šią sumą sudaro 241,8 mlrd. EUR dotacijų ir 166,1 mlrd. EUR paskolų valstybėms narėms pagal EGADP ir 78,4 mlrd. EUR ES valdomoms priemonės „NextGenerationEU“ programoms. Dar 20,6 mlrd. EUR NGEU išlaidų suma finansuota iš kitų šaltinių (t. y. apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ATLPS) ir prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervo), taigi, bendra išmokų pagal priemonę „NextGenerationEU“ suma siekia 506,8 mlrd. EUR.

INVESTUOTOJŲ PAKLAUSA IR LIKVIDUMAS ANTRINĖJE RINKOJE

ES obligacijų emisijos ir toliau buvo paklausios tarp gerai subalansuotų ir diversifikuotų investuotojų.

2 diagrama. Investuotojai į 2026 m. pirmąjį pusmetį įvykdytus sindikuotuosius sandorius pagal investuotojų tipą

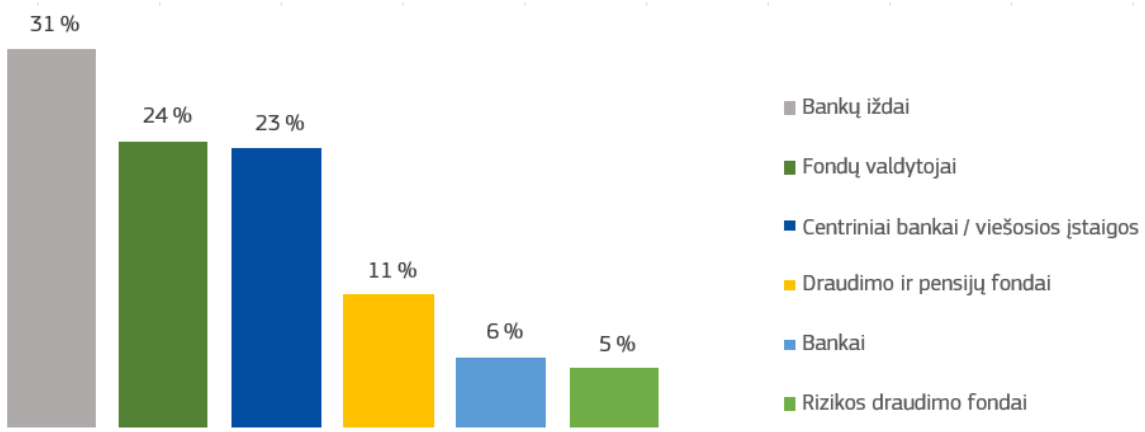

2026 m. pirmąjį pusmetį bankų iždai sudarė didžiausią investuotojų paklausos segmentą (31 %). 35 % ES obligacijų, išleistų per sindikuotuosius sandorius, įsigijo investuotojai, kurių investavimo laikotarpis paprastai yra ilgesnis (t. y. fondų valdytojai, draudimo bendrovės ir pensijų fondai). Centriniai bankai ir viešosios įstaigos, kurie paprastai yra linkę investuoti į obligacijas, kurių išpirkimo terminas iki 10 metų, sudarė maždaug 23 % investuotojų į sindikuotųjų ES obligacijų emisijas.

Palyginti su 2025 m. antruoju pusmečiu, centrinių bankų / viešųjų įstaigų, draudimo ir pensijų fondų dalis sumažėjo daugiau kaip trimis procentiniais punktais, palyginti su 2025 m. antruoju pusmečiu, kai jų dalyvavimas buvo palyginti didelis. Bankų iždai padidino savo dalį nuo 26 % iki 31 %, o rizikos draudimo fondai savo dalį padvigubino nuo 2,4 % iki 4,9 %.

3 diagrama. Investuotojai į 2026 m. pirmąjį pusmetį įvykdytus sindikuotuosius sandorius pagal šalį / regioną

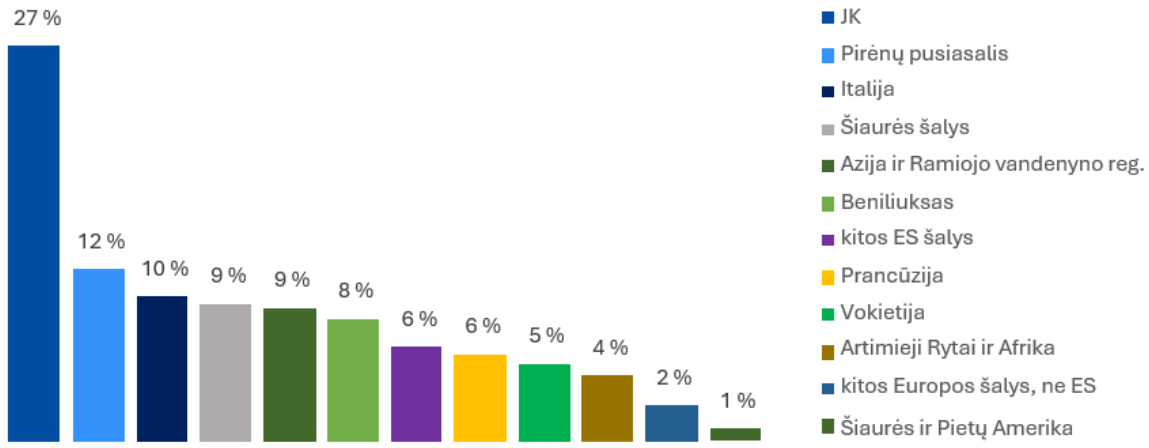

Kalbant apie geografinį pasiskirstymą, 2026 m. pirmąjį pusmetį ES įsikūrusiems investuotojams teko 56 % investicijų į ES obligacijų sindikuotuosius sandorius, tai yra panašu į 55 % 2025 m. antrąjį pusmetį ir mažiau, palyginti su 66 % 2025 m. pirmąjį pusmetį. Tai, kad nuolat didelė

investuotojų dalis yra iš ES nepriklausančių šalių, daugiausia gali būti dėl tarptautinių investuotojų, vykdančių veiklą iš Jungtinės Karalystės: jų dalis padidėjo iki 27 % (palyginti su 20 % 2025 m. antrąjį pusmetį), ir investuotojų iš Azijos: jų dalis išliko 9 %, kaip per 2025 m. antrąjį pusmetį, palyginti su 5 % 2025 m. pirmąjį pusmetį.

Esant didelei investuotojų paklausai, naujos emisijos priedas[10], kurio investuotojai prašo kaip nuolaidos, kai ES išleidžia obligacijas per sindikuotuosius sandorius, 2026 m. pirmąjį pusmetį išliko nedidelis ir vidutiniškai sudarė maždaug 1,45 bazinio punkto. 2025 m. jis buvo šiek tiek mažesnis už vidutinį 1,6 bazinio punkto naujos emisijos priedą ir iš esmės atitiko kitų emitentų panašiems sandoriams taikomas nuolaidas (vertinant pagal dydį ir terminą). ES sindikuotuosius sandorius taip pat paskatino Komisija, kuri, kaip minėta pirmiau, tam tikras sindikuotųjų sandorių dalis pradėjo įkainoti pagal pačios ES kreivę, o ne pagal apsikeitimo sandorių kreivę.

ES obligacijų likvidumas antrinėje rinkoje toliau didėjo. 2026 m. pirmąjį pusmetį absoliučioji ES obligacijų apyvarta buvo 2 216 mlrd. EUR, palyginti su 1 154 mlrd. EUR 2025 m. pirmąjį pusmetį. ES obligacijų antrinės rinkos aktyvumo augimas taip pat pabrėžtas 2026 m. pirmąjį pusmetį paskelbtoje Tarptautinės kapitalo rinkos asociacijos (ICMA) ataskaitoje dėl Europos prekybos valstybės obligacijomis antrinėje rinkoje veiklos[11]. Šioje ataskaitoje ES skola įvertinta kaip šešta valstybės skola, kuria prekiaujama aktyviausiai pasaulyje, ir ketvirta valstybės skola, kuria prekiaujama aktyviausiai Europos ekonominėje erdvėje (po Italijos, Vokietijos ir Prancūzijos).

4 diagrama. ES obligacijų ir Europos vyriausybių obligacijų ketvirčio apyvarta antrinėje rinkoje (% neapmokėtos vertės)

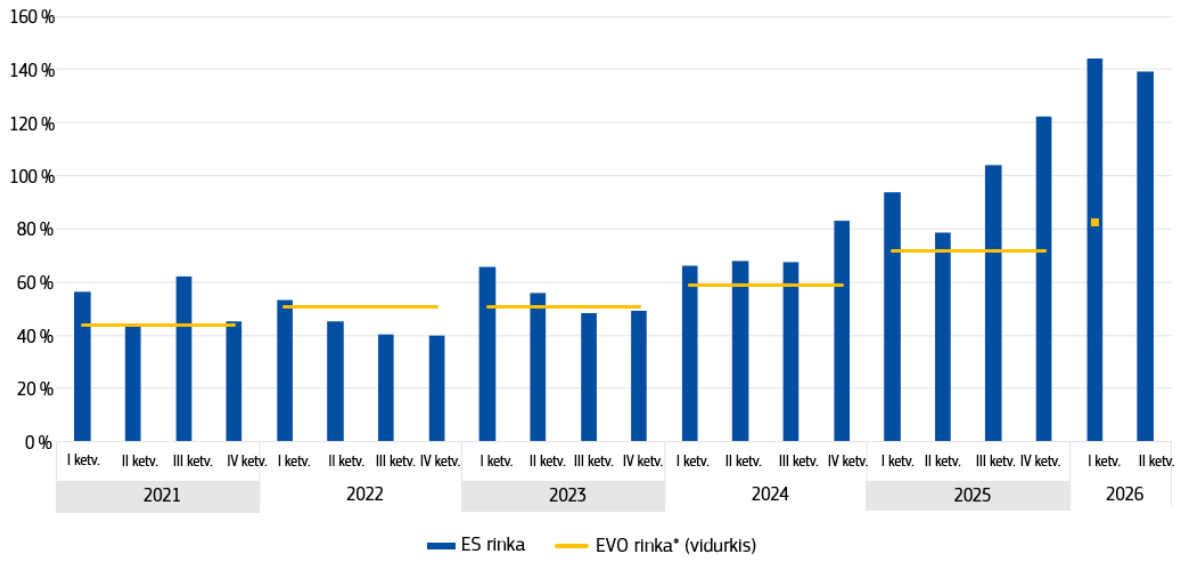

Šaltinis: Europos Komisija, remiantis Ekonomikos ir finansų komiteto ES valstybės skolos vertybinių popierių rinkų pakomitečio duomenimis.
Pastaba. Šioje diagramoje EVO rinką sudaro obligacijos, kurias išleidžia euro zonos valstybės, Europos finansinio stabilumo fondas ir Europos stabilumo mechanizmas. 2026 m. II ketvirčio duomenų dar nėra.

[10] Naujos emisijos priedą emitentas moka siekdamas įtikinti investuotojus pirkti jo obligacijas pirminėje, o ne antrinėje rinkoje.
[11] *International Capital Market Association, Secondary Market Practices Committee: European Secondary Market Data Report.* 2025 m. antrasis pusmetis, specialusis leidimas. Ataskaitą galima rasti *čia*:

4. Finansavimo išlaidos ir likvidumo valdymo išlaidos

FINANSAVIMO IŠLAIDOS

Pagal diversifikuotos finansavimo strategijos išlaidų paskirstymo metodiką susiejamos paramos gavėjams (ES biudžetui arba paskolų gavėjams) taikomos finansavimo išlaidos su sąlygomis, buvusiomis rinkoje tuo metu, kai buvo finansuojamos išmokos[12]. Be to, pagal šią metodiką skolinimosi išlaidos paskirstomos pagal programas.

2026 m. sausio–birželio mėn. laikotarpio priemonės „NextGenerationEU“ mokėjimų finansavimo išlaidos (toliau pateiktoje lentelėje – TC10) yra 3,32 %, o tai stabilus rodiklis, palyginti su 3,34 % ankstesnių šešių mėnesių laikotarpio finansavimo išlaidomis. 2026 m. birželio mėn. pabaigoje išmokų pagal kitas programas finansavimo išlaidos sudarė 2,54–3,40 %. Finansavimo išlaidų programos skyriuose skirtumai atspindi programos charakteristikas, pavyzdžiui, finansavimo laiką ir skolinimosi priemonių vidutinių terminų skirtumus[13].

Finansavimo išlaidų pokyčiai atspindi vyraujančias rinkos sąlygas, kurios laikui bėgant kinta ir daro poveikį skolinimosi ES emisijoms išlaidoms. 2026 m. pirmąjį pusmetį palūkanų normos buvo nepastovios, daugiausia dėl JAV ir Irano karo ir jo poveikio infliacijai bei palūkanų normoms. 10 metų trukmės ES obligacijų palūkanų norma šešių mėnesių laikotarpiu svyravo nuo 2,96 % iki 3,63 % ir baigiantis terminui buvo 3,30 %. Nepaisant tam tikro nepastovumo tą pusmetį iš esmės liko nepakitę ES ir daugumos EVO emitentų pajamingumo skirtumai: 10 metų trukmės ES obligacijų ir 50/50 Vokietijos ir Prancūzijos vyriausybės obligacijų krepšelio kredito kainų skirtumas po truputį didėjo nuo maždaug −1 bazinio punkto šešių mėnesių laikotarpio pradžioje iki +5 bazinių punktų 2026 m. birželio mėn.

[12] Pagal priemonę „NextGenerationEU“, patirtos palūkanų išlaidos priskiriamos ES biudžetui ir paskolas gaunančioms valstybėms narėms pagal Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2021/1095 ir jį pakeitusiuose Komisijos įgyvendinimo sprendimuose (ES) 2022/9701 ir (ES) 2024/1974 nustatytą metodiką. Šioje metodikoje išskiriamos trys skirtingos išlaidų kategorijos: i) finansavimo išlaidos negrąžintinai paramai ir paskolų išmokėjimui finansuoti, apskaičiuotos šešių mėnesių laikotarpiams, ii) likvidumo atsargų ir valdymo išlaidos ir iii) administracinės išlaidos. 2024 m. antrąjį pusmetį įsigaliojus Komisijos įgyvendinimo sprendimui (ES, Euratomas) 2024/1974, tapo įmanomas skirstymas pagal atskiras programas. Siekiant išvengti atgalinio poveikio, programos, kurioms finansavimas suteiktas ir išmokos atliktos prieš pritaikant šią metodiką, (pvz., MFP+ paskolos Ukrainai ir išskirtinis tarpinis finansavimas pagal Ukrainos priemonę) išlieka susietos su priemonės „NextGenerationEU“ skolinimosi ir skolinimo operacijomis pagal vieningą finansavimo metodą.

[13] Pavyzdžiui, dėl konkrečios laikinos nuosavų išteklių viršutinės ribos, kuri apima priemonės „NextGenerationEU“ grąžinimo profilį, struktūros vidutinis priemonės „NextGenerationEU“ finansavimo terminas šiuo metu yra ilgesnis, palyginti su kitomis programomis. Kad biudžeto turtas, naudosimas priemonės „NextGenerationEU“ dotacijoms grąžinti, būtų sklandžiai paskirstytas laikui bėgant, obligacijų, išleistų priemonės „NextGenerationEU“ dotacijoms finansuoti, išpirkimo terminas paprastai yra ilgesnis.

5 diagrama. Finansavimo išlaidos

„NextGenenerationEU“	TC1	TC2	TC3	TC4	TC5	TC6	TC7	TC8	TC9	TC10
	0,15 %	1,57 %	2,66 %	3,22 %	3,52 %	3,19 %	3,01 %	3,25 %	3,34 %	3,32 %

SAFE	TC1
	3,40 %

Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonė	TC1	TC2
	2,83 %	2,72 %

Ukraina	Ukrainos priemonė	MFP+	MFP Ukrainai (G7 ERA)	Paramos Ukrainai paskola
	2,79 %	3,15 %	2,54 %	3,39 %

Kitos šalys	MFP Egiptui 2024-12	MFP Egiptui 1 2026-01	MFP Jordanijai	Moldovos reformų ir ekonomikos augimo priemonė
	2,69 %	3,12 %	3,11 %	2,84 %

6 diagrama. 10 metų trukmės ES obligacijų pajamingumas

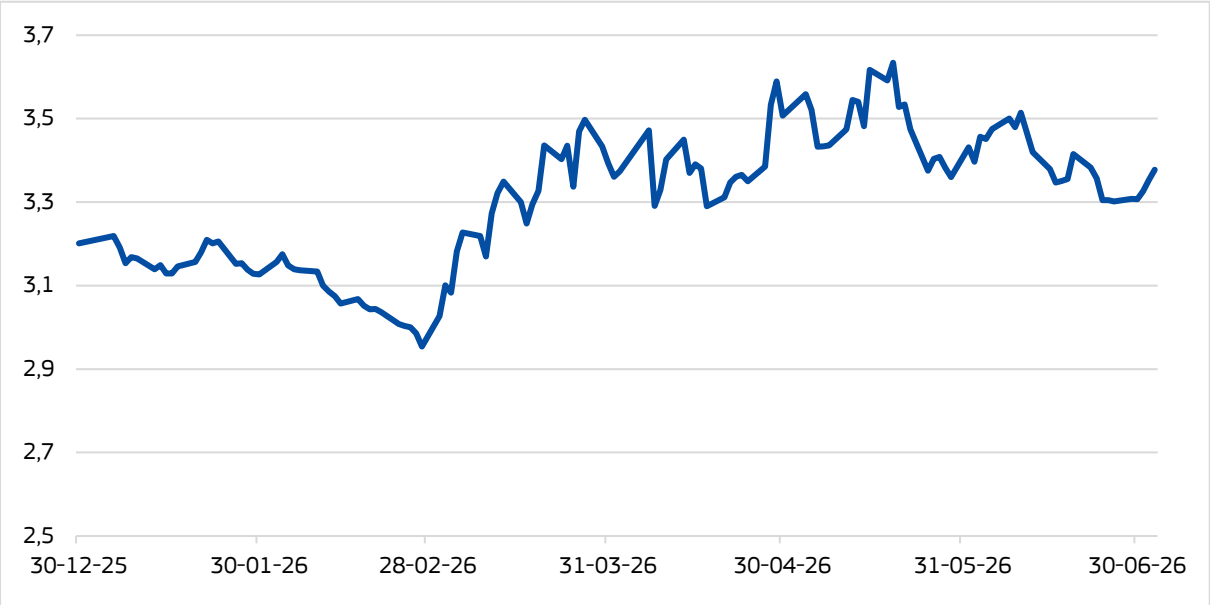

LIKVIDUMO VALDYMO IŠLAIDOS

2026 m. birželio 30 d. grynųjų pinigų likutis buvo 121,8 mlrd. EUR, o likvidumo atsargos 2026 m. pirmąjį pusmetį vidutiniškai sudarė 105,3 mlrd. EUR, palyginti su 77,4 mlrd. EUR 2025 m. antrąjį pusmetį.

Šis vidutinių likvidumo atsargų padidėjimas atspindėjo didelius finansavimo poreikius, kurių tikėtasi paskutinį priemonės „NextGenerationEU“ įgyvendinimo pusmetį, o lėšos, be numatomų išmokų pagal SAFE ir paramos Ukrainai paskolą, būtų išmokėtos labiau laikotarpio pabaigoje, nei prognozuota iš pradžių. Reikalingos sumos telkiamos pagal subalansuotą ir nuspėjamą sandorių kalendorių. Tai leidžia Komisijai laiku patenkinti išmokėjimo poreikius ir kartu pasiekti palankiausias finansavimo sąlygas.

Komisija investavo vidutiniškai apie 75 % savo likvidumo atsargų į terminuotuosius indėlius ir atvirkštinio atpirkimo sandorius, kad sumažintų neigiamą poveikį, susijusį su grynųjų pinigų likučiu. Taip buvo gauta papildoma vidutiniška 20–25 bazinių punktų grąža, kuri atitinka 108 mln. EUR sumą per 2026 m. pirmąjį pusmetį. Apskritai grynosios likvidumo valdymo išlaidos 2026 m. pirmąjį pusmetį buvo apie 435 mln. EUR[14], palyginti su 295 mln. EUR grynosiomis likvidumo atsargų išlaidomis 2025 m. antrąjį pusmetį.

5. Emisijų perspektyvos 2026 m. antrąjį pusmetį

2026 m. birželio 23 d. Komisija paskelbė savo 2026 m. antrojo pusmečio finansavimo planą. Finansavimo plane nustatytas tikslas nuo 2026 m. liepos mėn. iki gruodžio mėn. pabaigos išleisti 80 mlrd. EUR vertės ES obligacijų emisiją, todėl 2026 m. planuojama metinė ES obligacijų emisija sieks 180 mlrd. EUR.

Šis tikslas yra didžiausia metinė apimtis, kurią Komisija iki šiol turi pasiekti, ir atspindi sumas, kurias tikimasi išmokėti pagal įvairias politikos priemones, finansuojamas pagal ES skolos vertybinių popierių emisijos programą.

2026 m. antrąjį pusmetį ES valstybėms narėms bus išmokėtos galutinės išmokos pagal priemonę „NextGenerationEU“. Pagal šią programą jau išmokėta 506,8 mlrd. EUR (daugiausia finansuojama skolinantis), tačiau likusių lėšų panaudojimas priklausys nuo to, ar valstybės narės laiku įgyvendins nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, o galutinių mokėjimo prašymų pateikimo terminas bus 2026 m. rugsėjo 30 d.

Kartu numatoma, kad išmokos pagal naująją programą SAFE, kuri pradėta įgyvendinti 2026 m. gegužės mėn., padidės dėl išankstinio finansavimo, sudarančio iki 15 % valstybių narių nacionalinių gynybos planų vertės. Be to, 2026 m. Ukraina pagal paramos Ukrainai paskolą gaus iki 45 mlrd. EUR, iš jų 7,1 mlrd. EUR jau buvo išmokėta 2026 m. pirmąjį pusmetį. Siekiant remti ES kaimynines šalis ir refinansuoti neapmokėtas besibaigiančio termino obligacijas, kad būtų užtikrintas sklandus skolos valdymas, taip pat reikės finansavimo iš skolinimosi operacijų.

2026 m. bendri finansavimo poreikiai išliks dideli, todėl Komisija toliau naudosis ES vieningo finansavimo metodo suteikiama lankstumo galimybe, kad šį finansavimą paskirstytų įvairioms finansavimo priemonėms ir laikui bėgant. Todėl ES obligacijų emisijas ir toliau papildys trumpalaikio finansavimo priemonės ir aktyvus likvidumo atsargų valdymas.

[14] Kai kurių trumpalaikių investicijų terminas sueis 2026 m. antrąjį pusmetį. Laikantis atitinkamų standartų, maždaug 435 mln. EUR suma neapima jokių pajamų iš šių atsargų, tačiau apima 2025 m. antrąjį pusmetį investuotas pajamas, kurių investavimo terminas suėjo 2026 m. pirmąjį pusmetį.

Priedas. Įgyvendinimo rodikliai, susiję su priemonių, skirtų Komisijos visa apimančios skolos valdymo strategijos produktyvumo ir veiksmingumo tikslams pasiekti, naudojimu

Priemonės		Rodiklis	Vertė 2026 m. pirmąjį pusmetį (jei nenurodyta kitaip)	Pastaba dėl vykdymo 2026 m. pirmąjį pusmetį
ES obligacijų programos įgyvendinimas	a) Reguliarios emisijos visoje kreivėje Reguliarios visų išpirkimo terminų (iki 30 m.) ES obligacijų (ir priemonės „NextGenerationEU“ žaliųjų obligacijų) emisijos visoje kreivėje, kad įvairių rūšių investuotojams būtų suteikta investavimo galimybių siekiant išlaikyti didelį investuotojų susidomėjimą ir lanksčiai nustatyti pavienių sandorių emisijos apimtį ir išpirkimo terminus pagal rinkos sąlygas.	*i. Emisijų programos suskirstymas pagal išpirkimo terminą*	1–4 metai: 17 % 4–8 metai: 27 % 8–12 metai: 23 % 12–17 metai: 11 % 17–23 metai: 12 % 23–31 metai: 10 %	2026 m. pirmąjį pusmetį Komisija reguliariai leido įvairių išpirkimo terminų obligacijas, kad visuose ES kreivės segmentuose būtų užtikrintas likvidumas. Finansavimo sandoriai apėmė šešių mėnesių laikotarpį, kad būtų užtikrintas reguliarus dalyvavimas rinkoje. Sandorių buvo tiek pat, kiek ir 2025 m. pirmąjį pusmetį, o finansavimo tikslas buvo didesnis (100 mlrd. EUR, palyginti su 90 mlrd. EUR 2025 m. pirmąjį pusmetį). Gegužės mėn. pabaigoje, susitarus dėl paramos Ukrainai paskolos, tikslas buvo padidintas nuo 90 mlrd. EUR iki 100 mlrd. EUR. Žaliųjų obligacijų emisija buvo didesnė nei 2025 m. pirmąjį pusmetį, o tai rodo žaliųjų obligacijų emisijų pritaikymą pagal valstybių narių nurodytas žaliąsias išlaidas.
		ii. Emisijų paskirstymas tinkamu laiku	Šeši sindikuotieji sandoriai ir šeši obligacijų aukcionai, atitinkamai po dvi emisijas per mėnesį.	
		iii. Žaliųjų obligacijų emisijos[15]	5,8 mlrd. EUR panaudojant 2033 m. vasario mėn., 2037 m. vasario mėn. ir 2048 m. vasario mėn. sueisiančio termino ES obligacijas.	
	b) Tinkamos aukcionų ir sindikuotųjų sandorių pusiausvyros užtikrinimas Įvairių finansavimo metodų taikymas užtikrinant tinkamą pusiausvyrą, atsižvelgiant į bendrą emisijos apimtį ir rinkos sąlygas, siekiant valdyti vykdymo riziką, padidinti antrinės rinkos likvidumą ir skolinimosi išlaidas.	*i. Padalijimas tarp aukcionų ir sindikuotųjų sandorių (%)*	42 % obligacijų emisijų vykdoma aukciono būdu.	2026 m. pirmąjį pusmetį Komisija 42 % ES obligacijų išleido skelbdama aukcionus, iš esmės tokią pačią dalį kaip ir 2025 m. pirmąjį pusmetį (41 %), bet mažesnę nei 2025 m. antrąjį pusmetį (46 %), nes 2025 m. antrąjį pusmetį buvo sudaryti tik keturi sindikuotieji sandoriai. Komisija ir toliau kiekviename aukcione skelbė tris skirtingus terminus ir naudojo nekonkurencinį paskirstymą. Tiksliniai kiekiai buvo padidinti iki 7 mlrd. EUR vienam aukcionui.
	c) Didelių ir likvidžių lyginamųjų obligacijų nustatymas	*i. Emisijos išleidžiant naujas obligacijas, palyginti su tęstinės*	• 27 mlrd. EUR vertės naujos obligacijos • 73 mlrd. EUR vertės	Siekdama palaikyti ES vertybinių popierių likvidumą, Komisija pasinaudojo savo sandoriais, kad panaudotų esamas finansavimo linijas – beveik trys ketvirtadaliai

[15] Daugiau informacijos apie priemonės „NextGenerationEU“ žaliąsias obligacijas: „NextGenerationEU“ žaliųjų obligacijų rodiklių suvestinė.

	Naudojimasis tęstinėmis ES obligacijų emisijomis, kad skirtingų linijų neapmokėta suma pasiektų tokį lygį, kuris atitiktų dideles ir likvidžias lyginamąsias linijas.	*emisijos būdu išleidžiamu kiekiu*	tęstinės emisijos obligacijos	(73 %) finansavimo sumos sutelkta iš tęstinių emisijų. 2026 m. pirmąjį pusmetį buvo išleistos naujos 3, 7, 10 ir 20 metų obligacijos, kad rinkai būtų teikiamos naujos lyginamosios linijos prireikus pagal kreivę ir remiantis ES pirminių maklerių rekomendacijomis. Vidutinė vienos obligacijos neapmokėta suma iki 2026 m. birželio mėn. pabaigos padidėjo iki maždaug 17 mlrd. EUR (nuo 16 mlrd. EUR 2025 m. pabaigoje) ir užtikrino nuolatinį obligacijų likvidumą.
		ii. *Naujų obligacijų panaudojimo sparta*[16]	Maždaug trys mėnesiai	
		iii. *Vidutinis neapmokėtų obligacijų dydis*[17]	Maždaug 17 mlrd. EUR	
		iv. *Apyvarta, palyginti su emisijos apimtimi*	Maždaug 279 % 2026 m. pirmąjį pusmetį, palyginti su 218 % 2025 m. antrąjį pusmetį ir 162 % 2025 m. pirmąjį pusmetį.	
		v. *Absoliučioji apyvarta*	2 216 mlrd. EUR 2026 m. pirmąjį pusmetį, palyginti su 1 531 mlrd. EUR 2025 m. antrąjį pusmetį ir 1 154 mlrd. EUR 2025 m. pirmąjį pusmetį.	
	d) ES obligacijų emisijų terminų profilio valdymas tinkamai atsižvelgiant į: • ES biudžeto laikiną papildomą manevringumo maržą (su priemone „NextGenerationEU“ susijusio skolinimosi atveju) ir nuolatinę manevringumo maržą (MFP+ atveju); • būsimą išmokų išpirkimą bet kuriais konkrečiais metais; • stabilius refinansavimo poreikius ateityje; • poreikį apsaugoti ES reitingą, kad ilguoju laikotarpiu būtų užtikrintos mažos skolinimosi išlaidos ir didelis pagrindinės investuotojų bazės susidomėjimas.	i. *Vidutinis emisijos terminas*	Maždaug 11,5 metų	2026 m. pirmąjį pusmetį išleidžiamų obligacijų vidutinis išpirkimo terminas buvo 11,5 metų. Tai atitiko poreikį paskirstyti išpirkimo profilį laike ir kartu pritraukti investuotojus sandoriams ES pirminėje rinkoje. Vidutinis išpirkimo terminas ir toliau buvo trumpesnis nei 2026 m. metiniame skolinimosi sprendime nustatytas ilgiausias vidutinis 17 metų išpirkimo terminas. Vidutinis laikotarpis iki negrąžintos skolos termino pabaigos išliko stabilus. Trumpalaikio refinansavimo profilis sumažėjo nuo mažiau nei 12 % iki maždaug 11 %, o vidutinio laikotarpio refinansavimo profilis išliko stabilus ir sudarė apie 37 % – tai atitinka ankstesnes emisijas ir išpirkimo profilį.
		ii. *Vidutinis laikotarpis iki negrąžintos skolos termino*[18]	Maždaug 11 metų	
		iii. *Refinansavimas trumpuoju laikotarpiu, t. y. neapmokėtų obligacijų ir vekselių, kurių terminas sueina per ateinančius 12 mėnesių, procentinė dalis*	Maždaug 11 %	
		iv. *Refinansavimas vidutiniu laikotarpiu, t. y. neapmokėtų*	Maždaug 37 %	

[16] Remiantis vidutiniu mėnesių nuo naujos emisijos iki pirmojo tęstinės emisijos panaudojimo skaičiumi, atsižvelgiant į naujas 2026 m. pirmąjį pusmetį panaudotas linijas.

[17] Neapmokėtos obligacijos, palyginti su obligacijų skaičiumi 2026 m. pirmojo pusmečio pabaigoje, remiantis pagal diversifikuotą finansavimo strategiją išleistomis obligacijomis. Į šią sumą neįtrauktos lėšos, gautos atlikus išankstinius grąžinimus pagal EFSM.

[18] Neapmokėtos obligacijos, išleistos pagal diversifikuotą finansavimo strategiją.

		obligacijų ir vekselių, kurių terminas sueina per ateinančius penkerius metus, procentinė dalis		
ES vekselių programos įgyvendinimas	Reguliarus ES vekselių, kurių terminas – iki vienų metų, išleidimas aukciono būdu, siekiant pritraukti papildomų investuotojų (arba papildomų esamų investuotojų portfelių) ir remti likvidumo valdymą.	i. *Neapmokėtų ES vekselių vertė*	Maždaug 43 mlrd. EUR	Negrąžinta skola pagal ES vekselių programą per visą laikotarpį padidėjo nuo maždaug 37 mlrd. EUR iki maždaug 43 mlrd. EUR. Šis padidėjimas papildo ES obligacijų emisijas, nes suteikia papildomo lankstumo intensyviausiais išmokų laikotarpiais.
		ii. *ES vekselių aukcionų skaičius*	12	
Likvidumo valdymas	Likvidumo fondo valdymas atsižvelgiant į mokėjimo įsipareigojimus, išmokų poreikius ir pinigų atsargų sąnaudas, tinkamai reaguojant į vyraujančias rinkos sąlygas.	i. *Neįvykdytų mokėjimų dėl likvidumo trūkumo atvejų skaičius*	Nėra	Komisija patenkino visus išmokų poreikius ir 2026 m. pirmąjį pusmetį neatsiskaitymo atvejų nebuvo.
Pirminių maklerių tinklas	Pritraukti įvairių finansų įstaigų, tvirtai įsipareigojančių remti ES emisijas.	i. *Įstaigų, kurios per pastaruosius šešis mėnesius pasirašė emisijos platinimo įsipareigojimus, skaičius*	18 (palyginti su 16 2025 m. antrąjį pusmetį)	Komisiją ir toliau rėmė ES pirminiai makleriai, o pakaitomis naudoti įgaliojimai padėjo Komisijai kuo geriau pasinaudoti visais bankais, atitinkančiais sindikuotojo sandorio šalių reikalavimus.
Bendravimas su įvairiais rinkos suinteresuotaisiais subjektais ir kitais emitentais	Išlaikyti ir stiprinti investuotojų bazės, rinkos dalyvių ir kitų emitentų pasitikėjimą, kad būtų palaikoma ES skolos paklausa, o ES geriau perprastų rinkos dinamiką ir investuotojų poreikius.	i. *Nukrypimai nuo iš anksto paskelbtų finansavimo planų paskelbimo terminų*	Nėra	Komisija palaikė reguliarius ir nuspėjamus ryšius su rinkomis, laikydamasi ankstesnių skelbimų. Per 2026 m. pirmąjį pusmetį asignavimai buvo sumažinti maždaug 0,5 mlrd. EUR, atsižvelgiant į finansavimo sąlygas obligacijų aukcionuose ir galutinius finansavimo poreikius. Komisija reguliariai skelbė investuotojų statistiką, o jos diversifikuota investuotojų bazė ir toliau didėjo.
		ii. *Nukrypimas nuo finansavimo plane paskelbtos apimties*	Maždaug 0,5 mlrd. EUR, arba mažiau nei 1 % (mažiau kaip 2025 m. antrąjį pusmetį).	
		iii. *Investuotojų pasiskirstymo statistika*	Pagal rūšį: centriniai bankai / viešosios įstaigos – 23 %, fondų valdytojai – 24 %, bankų iždai – 31 %, draudimo ir pensijų fondai – 11 %, bankai – 5 %, rizikos draudimo fondai – 5 % Pagal šalį / regioną: JK – 27 %, Pirėnų pusiasalis – 12 %, Italija – 10 %, Šiaurės šalys – 9 %, Azija ir Ramiojo vandenyno regionas – 9 %,	

			Beniliukso šalys – 8 %, kitos ES šalys – 6 %, Prancūzija – 6 %, Vokietija – 5 %, Artimieji Rytai ir Afrika – 4 %, kitos Europos šalys (ne ES) – 2 %, Šiaurės ir Pietų Amerika – 1 %.